

שללא בהגנה כבוד

זה בזורה

המקום להזכיר את דברי הקדמונגים על מצוות אלו ש"בעטין
אנו שורויים בಗלות קשה עד היום הוות, צורה רופפת צורה
וגוירה מתחורה בחברתה".

העיסוק במצוות אלו שנחשה בת"ל למדנות הצלחה
להניב עד כה דרדרת וחבורות וספרים, שבתוכם חלקיים ישיבת
ימים ולמדוניים לכל דבר. כך הענק פותח בסוגיות ההלכה,
מייסון עד למירב הפרטיים ההלכתיים והלמדוניים הנידונים
בהן. כך למשל עוסק ספר "הנקייה והנטירה" ביסודות
המצוות, ביחס בין האנשים המעורבים, מהם גדרי האיסור,
והכל באופן מופיע ויוסדי, כפי שנראה כיוון בימיורי עניינים
אחרים בשבש".

ואולם במכון לא מסתפקים בחלק זה גרידא. חלק שני של
הספר הוא ה"הלכה למעשה", שם מוגשים תמצית יסודות
והולכה, המסקנות ומבחן סיפוריים מהחימם, המונחות מבחי
נה הלכתית לפטריהם (וארה מסגרת).

ההסכמות המפליגות על החלק העוסק ב"לא תשנא" כמו
גם אלו שנוטפו על ה"לא תיקום ולא טיטור" מציגות הערכה
והוරאה של גודלי התורה. "לפרש ולברא מקצוע חשוב והו
שבתויה"ק", כתוב הגאון הגדול ר'ש הילוי ואונר שליט"א.
זמן השמים זכו ליה לזכות את הרבים בדבר נשבג כוה שעוד
עתה לא ראיינו בירור מופיע על כל פרטיה...". כתוב הגאון
הగדור ר'ינ' קרלייץ שליט"א, וכך עוד הסכמות רבות מהגאון
הגדול ר'ש' שיינרברג שליט"א, מהగבר'צ' אבא שאול וצוק'ל,
הגר"מ שטרנברג-רושלטי"א, הגר"ש דבליצקי שליט"א, והגר"מ
שפראר שליט"א, שכתב: "בירור סוגיות אלו מצריך הרבה
יגיינה וחישוף, נוסף על הבנה ישרה שיקול דעת נכון
להעמיד ולערוך הורכרים בסדר נכון ולמצואו עומק הזרותא
רשעמתה... וככל והעושים ידריך הנ"ל בטוב טעם ורעת
ובהצלה..."... וכן האדרמור מלובל שיליט"א ועוד גורדים
ורבים אחרים.

לפניהם תקופה, הגיע הגאון הגדול רבינו חיים קניגסקי
שליט"א להתראה בדרירה צפתית בכינוי בו שכון המכון.
ז'אנינו בו", אומר הרב חפץ, "הומדנות נדרה להשתעשע
בדרכי תורה ולהתברך מפיו, ובפרט שאין שאלות בהלכות בין אדם לחבירו'
מבקרים. הכוו רשותה של שאלות בהלכות בין אדם לחבירו'.
אחרי שגמרנו לדרכו בilmor, הזאנינו את רשותה השאלות
ושתחנו אותן לעיני הגאון הגדול ר'ח שליט"א בבקשתו
שיפסקו. אולם הוא אמר לנו: לאו לא ! אתם תפסקו, אתם
התמסחרתם כולכם למציאות אלו ואתם צרכיכם לכתוב, לא
אני בקץ הבא ערינן לא אמרנו גואש ושלחנו שאלות
אחרות עיי' אחד המקורבים, שיגיש מבי' להזכיר את
שםותינו. 'ברך אמתית להם', השיב הגאון הגדול ר'ח
קניגסקי שליט"א, שם יגידו, שם יכתבו'"

"האדמור מלובל (גנדי ברק) שליט"א, אומר הרב
וינברג, "שישוב חלק גודל מהשנה בצפת, מלאה אותן
כל הזמן בילי גוזמא. מתעניין ביל' הרף בעפולותינו, תוכנן
כספית וגם מעודד ומ夷יעץ כל העת, תוך התלהבות מעודם
העיסוק בנושא. וכמה תקווה הוא תולה בעtid, שבו יהפכו
המצוות התקשרות הכללו נחלת הכלל".

זה מינע אתכם לצאת מהמרכו תרתי מושמע, מרכז
הארון, ירושלים, בני ברק, ומרכז התורה, מעוניini נשים
ניזקן איסור והיתר, להציגו בפנייה נידחת ולעטוק בנצח

**■ בצתת בירת הגליל,
קבוצת "משוגעים
לדבר" תלמידי חכמים
מובהקים, מנסה ליצור
מערכת למדנית
העסקת כולה במצוות
של "בין אדם לחברו"
אליה הם אושי "תורת
האדם לאדם", העמל
להנחיל את ה"לומדות"
של ה"בין אדם
לחבירו" ■ עולם מוכלא
של הלקות המידות,
מהפיכה של ממש,
הזוכה לגיבויים של כל
גודלי ישראל ■**

ש. הורן
קבוצת אברכים ת"ה, שהתחה לפני ומן לא רב בונגש
בגיליל, הודמנה ל"שיעור" למדני באחד מבתי הכנסת
הצפתים. להפתעתם, היה זה שיעור ב"لومדות" של ממש
שעסק בעניינים של "בין אדם לחברו", פרי לימודיהם של
חברי הcolaל ב"תורת האדם לאדם".

"נחשפה לעולם מרתק, של מדנות ישיבתית הלהכה
למעשה, בעניינים שלא האמנתי כי הם שיכים לנושא",
מספר אריה צ. אחד ממחמתתפים בשיעור, שהמליץ לבוא
ולדראות את "תורת האדם לאדם" מקרוב.

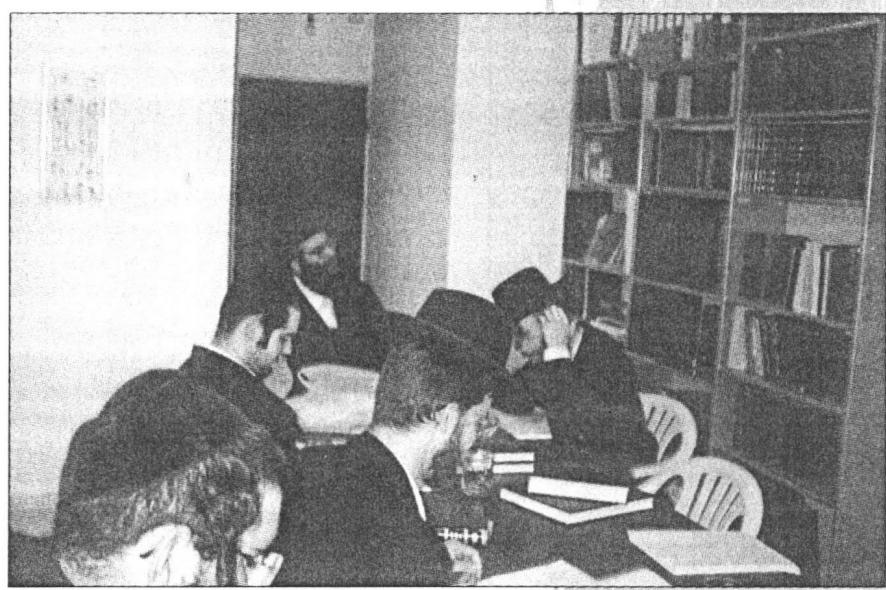
אויר ההרים של צפת, מקרים את פניו של הבאם לעיר
העתיקה, שם בין חי וינברג והרב חפץ.

בימים אלו הוציאו המכון "כרך חדש של סדרת ה"בין
אדם לחברו", על מצוות לא תקום לא תיטור", יצרה
שמהויה פריצת דרך בגישה הלמודנית לכל אותן מצוות יום
יוםיות, הקשוות לכולנו, נשים וטף.

יחד עם הרב ד. בנימין סנדרל, מספרים אנשי המכון
והכולל, על הדרך הארוכה של כל "כרך" שכוה, הכרך ענק
המכיל חומר עשיר ומגוון.

"אנחנו מטעסים במצוות שכן אדם לחבירו שאינו קשי'
רות לענייני מוניות", מספר הרב חפץ. "אל מול מצוות שביחס
לענני המצוות האחרות, כמעט ולא הגיעו בהן ממש
הזרורות. התברר שהעהוכה בתחום זה רכה גם מבחינה לימור'
דית עיונית גם מבחינה קיומית". ואלה, יש לו כו, מצוות
שכיחות יותר מידי יובל או דני ברכת החמה. "אין מצוות
שכיחות יותר מאל", מוכיר ר' צבי וינברג. "אנו נתקלים
בhem על כל צעד ושלול והן כלן מצוות דאוריתא". וכך

'אין הלה פסוקה במצוות שאינן בממון כמו לא תשנא ולא תיקום' – שקרי 'אין לומרות ישיבתית במצוות אלה' –

ב'תורת הארכ לאדם" אמרים במליצה ש"הרוצה להחכים יעסוק בדיני מוניות" והרוצה להיות נבון המבini דבר מותר דבר, יעסוק במצוות שבין אדם לתכניו "שאינו בממון" המוסובכות פי כמה. במניותו, תмир רך צד אשר צורק, ובמצוות שאינן בממון תמיד שלהם צורקים. רק צדר לרעת מי יותר ומץ פחות...

(המשך בעמוד 27)

כל מילה טובה, מהמאה, כל חיון,
וכן להיפך ח"ז עקייצה, קרייצת עין,
כמעט כל זין בין אדם לחבריו
כרוך ב'דאוריתא'. מצוות כמו
אכילת מצה או ח"ז אכילה ביום
הכיפורים באמצעות נעליה
מתבצעות ככל אחר יד ...

במציאות שאין לדאובנו נידחות בעניין רוב החכמו? הרב וינברגר היה ענה לך בסיבות שונות ומגונות, אבל לא מתר שיל דבר, כשהוא קוראים את המגילה למני' רע", אנו רואים בחוש שיר ד' עשתה זאת בהשגה גלויה נפלאה.

ఈ השגעתן לגור בצעפת בהשגה מיווחת, חיכה לי כבר הרב חפץ, אחדי תקופת קצהה של לימודי הלכות שבת בחברותא עם הרב חפץ, הוא סיפר לי שהוא עתה גמור להוציאו שני ספרים של גודלי' רושנוי' מכתבי ד', שהעתסם בהם בחירות. הפורייקטים נגמרו בס"ד בכ"ט טוב.

הרב וינברגר, ספר על מוכנית מיווחת לעבור על המצאות שני' אודם לחבירו שאינן ממוני' מאלם', הויסט, "אין ברעת' להקריב את מטבח שנומי' להולו שאינן כה החשובות יהיסט', שכן עלי למלואות כריס' בבשר ורגים, הלכות שבת ואיסור והיתר, מוגנות וכוכ'".

"חשבת'", אומר ר' צבי, "שלעת זקנה אתפנה קצת למצוות אלו".

מהחרות ש' "ברוד היה מעוניין ב'כפרויקט מיוחד', אמר לו החברות' "אני נתן לך במתנה גמורה את כל התכנית העשו בה חחפץ, וד' היה בעורך".

לאחר תקופה לא ארוכה פנה שוב הרב חפץ וטענו שהוא לא יכול להשתלט בלבד על כל החומר. "אתה חייב לעוזר לי", אמר לר' וינברגר, ורק נכנסו השנים ללימוד עניינים אלו. "אט את התחלת להימשך אחר קסמן של מצאות אלו. טעמתי את טעמן הנפלא ואף לא הרגשתי שאני כבר בפנים הראש ורובי. ככל שנכנסתי יותר לעומק הסוגיות, והתהנו יותר וויתר, עד שיים אחד קלטני' שמצוות הביבות אלה אין פחות חשיבות ופחות 'מרכווות' משאר המצאות וכל התמונה הזאת של זלול למצאות אלו היא מעשה ידי' ולהתפרק של הצד הרע עצמן, שעמל לטשטש את השיבוטן של המצאות החומות דוארייה השכיחות יום יום ועשה שעיה".

"נוכחנו לדעת בעצמנו שיש לנו 'שקרים' מפורטים, כמו

קיים מצות עשה דוארייהא של לא תשנא' אלא 'חוות תוכה'. הדינו, המצת להתווכ ולהזרבר כדי לנoston לטבל השנא' כך ההגדורה לפי הפסוקים). רציתוי לגשת אליהם ולהזכיר אוניהם' שלו נעליכם כי המקום אשר אתם עומדים עליו קורש הוא'. מקום שעלי' עומדים שני' יהודים ומנגנים בכל כוחם בקהלות נזירים, להציג לשולם אמיתי. כשאתה לומד את ההלכות, ו'ח'י' את העניות, הרי שככל מפגש שכזה מהווה אתגר לימורי', להגדיר את האיסורים ואת המצאות לדעת השונות'."

רב הספרים המופיעים בספר הם סיורים אמורים בטוטוש פרטיטים מוהים, כאשר למשהו, רב הספרים המוציאות המוכרות לכולנו לבני אונוש' "עוברים"

על המידות ולא תמיד מצליות. כדי למןוע את קריית הספרים" לאל הגנות ההלכתית, ישבו ייחר חבריו המכון, וטיכסו עצה לפטור את הבעה במגן ריעונות. כך למשל, משתמשים בשאיפה הגדולה של כל קורא סיירוד לדעת יתר פרטיטים על הגיבורים, לדעת' מה' היה אחר כר' כאשר מנבליים פרטיטים נוספים החרשים בספר במלל' הגנות ההלכתית'...

מכורח גם קורא מדורמן לצלול אל תוך הגנות ההלכתית. התגנות רבות מספור, כאשר מלבד החלק הנלמד (כבות בנוסחים אף ייסדו שעורים על סדר הספר), "ספרים" משמשים קהל גודל יותר. הספרים המנותחים משמשים ככלי' עוד עצמתי' ביותר כדי להקנות, ובעיקר להשריש לילדים וגם לילוחות את המצאות הלהה מעשה. הרבה מלמדים, מורים ומורות קונים את הספרים, כשהם מודרמן בקשר להלכה...

תאו'ו לעצמכם מורה שצרכיה למלא רביע שעה, והוא מוציאיה ספר (או צילום – המכון מרשה לצלם לזככי חנוך, בתנאי שיזכיר את המקור בצלילים), מקרייה ספרי' ונתונת כמה דקות לילוחות לחשב ולהציג את דעתון, האם גבר הספר עשה כהוגן או לא, מי יזדק ואיך הדה ריך לנחוג.

המוראה עורות, מפתחת ומעלה על נס את התשובות של הילודות שהתקרכו ביחס לאמת, ובסוף מקראי' כתבים מ"גנות ההלכתית" וגם מ"זקודה למתחבה" ומשננת לילדות מה' הבחירה הנכונה שבחור בה הגיבור או שהיה עליו לבחור. לסימן, היה מישרת את המסקנתה לח'י' הילודות היום יומיים.

לא מומן נחבשנו על פנימיה בצעון הארץ, בה מר' פעם שולח המדריך את הילודים לישון עם "ספר מנוחה" שכזה.

"חשבנו כל פט קטן שכן אדם לחכניו", אומר הרב תאומים. "מניסון, כל מילה טובה, מהמאה, כל חיון, וכו' להפוך ח'ז, עקייצה, קרייצת עין, ממש כל זו' בגין אדם להכיר ב'דאוריתא'. מצוות כמו אכילת מצה או ח'ז אכילה ביום הכיפורים באמצעות נעליה מתבצעות ככל אחר יד..."

אחד מהנושאים היהו מיותר מודתקים בספרי המכון הם "ספרים". ספרים מורכבים, יום יומיים, העוסקים בנושאי בין אודם להברו, ספרים המנותחים ההלכתית ולמדנית ומהווים "חבורה" של ממש הלה לעמישה.

הרב צבי פ. תאומים הוא העומד מאחוריו עמד מאחוריו עיריכת הספרים הללו. ר' צבי פ. ואוסף אותם בעבודת נAMILIM, מתכנן אותם, כותב אותם, חי אותם...

"המקום המודוקין בו שמים וארכ' נושקים לא ירו' לנו", אומר הרב תאומים. "הגענו (בבא תורה ער') מסורת שהאה טעיא' גילה לרבה בר בר ana את המקום הזה ומואין אין ירו'. רומה שמאנו עיין רמז למקומות המייחדים הוה בספרים אלו... ישם ספרים יפים מהו ההיי, בינויים גם כל האמנטים להעיבר מסר ארצי' חינמי מסיים. התורה הקורשה, מצוות העשה והלא תעשה הבהירות המשדרות לנו כל יום יום מהחאים הן השמים, וכך נקודת המפגש.

הספרים מההאים" מנותחים ומוארם אוור ההלכתה, מortho'ם בימי'ר, מגלים פנים חרשות ויכויים דרישם, שיקולים הלכתיים המאמרים את הספר, שיקולים שכלו'ו בעצם הינו' צריכים להיות מוגלים בהם.

"ספרים אלו אין דרך עכודה". הם בעצם דרך חמי'. אני עוסק רוכ' חומן בלימוד בעיון במצוות שכן אודם להברו והוגה בחו'ן כל העת, ורק פיתחה ריגשות למקרים או 'תקריות' בין אודם להברו. מכיר' זוחקים על העוברה שcumulus ולא עוברת תקרית באודר שלא פוגשים אותו שם. אן רואה את התקרית' כמו' שככל אחד רואה, ואולם העיסוק בענני בין אודם להברו, הוא שמייש' לי להפנימים את המסר וללמוד יותר ויתר על אופי התוכנות והרחפים היוצרים את התקריות הללו. חלקו 'זוכת' אחר כך להכנס בספר, מכובן בשינוי שמות ופרטיטים וטשטוש והות וబדרך כלל אף ברשות יביברי הספר'.

התקריות הללו אינן בדוקוא בעלות אופי של מורה'ה וככע. כל מפגש אנושי, גם

"בתחלת שכוע", מס' ספר תאוומים, "עמורי' ליר' שני' יהודים בחוץ בית הכנסת שהיו עסוקים בווי'ה' אש' קשה. נרא' שהרב'ה שנהה ותרעומת הצטברו בינו'ם במסך תקופה. הם מדדו והתוו'ו בוטוניים בינו'ם ומעלה, תוך כדי הטחת האשומות בברות והבאת אונגה רבו. השחרורה שם... במחילה ויה נכה' שורה'ות תילחטו עד כדי תגרת' ידים, אולם במציאות, ונרגע' השנים שהיו מותשים אוד' מוזרים מאוד' אף הצרירות בקהל וככאב' בגגלי'ם.

אמנם לא יכולתי ולא רציתי לשוב'ו בדוקוא מה מרובים השנים, אולם התפעלת וחשתה שהיורדים הללו עסוקים במזוודה גדולה מואה, שהרי בנוסף למצאות השלים החשובה מכל, שקיימו בעצם יישוב הסיכון, הרי שבוכו'ו לב'ם כבר

שלא הגן כבוד זה בזזה

(המשך עמוד 21)

בהתחלתו, תכננו הראשי המכון וארכוי הכוון לעבד על לא פחות מ"שבע" מצות בשנה. למעשה, עריכת הספר הראשון אורכה 3 שנים והשני כמעט 6. "הלוואי שנעמור בקבץ של 5-4 שנה למצוות אחת בלבד", אומרים במכוח.

העסקון בנושא דרוש ומין רב, של לימוד הלכה למשה, עיון בספריו והראותיהם והאחרונים, לבון הסוגיות עדריכתו לדפוס. "זו מזקע שמעט נגע בו בזורה הלרמןית", מציינים שוב ושוב אנשי המכון, המקיימים להגברת את מגוון הפעילויות וה欽נויות רבות עוד לפני פניהם...

במסגרת המכון, הקימו ראשיו ספרות ענק וכיה כל הספרות ההלכתית והורית העוסקת בכל אarten מצות של בין אדם לחברך, תוך חיפוש מקיף בספרות שונות בעולם. גם עירית הנושאים השונים, לימים הלהקה למשה ועריכתם, תופסים את רוב הזמן של חבריו הכלול.

תוכניות רבות עדין נמצאות בשלבי ביצוע, וכך למשל ייסור חוגים וקובוצות סיורים בנושאים אלו. "לאחר הכלול" לים החשובים בירושלים, הגיעו קבוצת יוצרים קבוצת בקשרו למילודם יום יומן בענייני בין אדם לחברו. הללו להשתתף בשיעורים של הרב וינברג במושאי הלימוד השנים".

בתרות האדם להכין ספרותים גם על דור העתיד. "אנו מעוניינים למסור ספרות ילדיים מיהורת, כזו שתנתן מענה לילדיו ישראל, ותחנוך לקיום מצות אלו ויקיימן הלכה למשה".

מלבד החלק ההלכתי, לא הונגה גם חלק ה"אגדה, מושש", בה, מסור וחסידות. "חומרינו רבים על נושא בין אדם לחברו אספס ומרוכבים, ומהווים השלמה בלתי נמנעת לחלק המלרני שבספריו המכון".

מתברר שמנין המצוות הקשורות לבין אדם לחברו (ואין ממצוות מסוימות) כולל כ-20-25 מצוות ("תלי" בשיטות האשכנזים"), אמר הרב טרנלר מהכרי הכהן, "אנחנו מקוים בס"ד שנעמור במלאה גודלה זו, וננסים את שחחתלנו...".

מתברר כי העיסוק בספרים אליו מהו קושי נוסף ולא פשוט. "ברגע שאתה מתפרקם כאיש שעוסק ב'בין אדם לחברו', אמרו הרב טרנלר מהכרי הכהן, "החיים כבר אין פשטים כל עיקר. ובהם מפרק רובה יותר. נון, בין אדם לחברו' בסביבה פוקחים עין עליך כל היום, האם הנר מושלם בעצמך, והוא אכן נכסל פעם ח' בנדרא איסטר. שהרי אמרו 'קשות עצם תחללה...' אנשים מבנים שכרי

היעו אלינו תירוצים בני שורות ספרות ועד קוונטרסים שלמים. השולחים היו צורבים צעירים, בחורי ישיבות, אברכים תא"ח מובהקים ואפיקו ורבנים היושבים על מדין, מכל היישבות והclubs כל אחד אחד על פי דרכו כדי ד' הטובה. עוקר הרים וטוחנן זה זהה.

להוציא חיבוריהם בגין אדם לחבירו, אתה חייב להיות מושלם בתחום זהה. אך תשכיר שלא שירך להיות שלם בתחום האחומים בתחום רגיש זה, ותמיד יש טעויות וטעירות. האמת היא שאנחנו באמת מקפידים הרבה הרבה בכל ההלכות. עצם הלימוד והעסקון יום יום בתורה זו, ועוד הרבה, אבל שלימות??!!

"למגע האמת", מוסיף הרב וינברג, "בתום שבין אדם למקום לא אל יותר להשתלים מאשר בתחום שבין אדם לחברו, כי אדרבא, ככל הקב"ה ייתר קשה להיטהר ולצאת ידי חוכת המלך המשפט, הבוחןلب וחוקר כליוות וכל הרהור גליי לפני. אולם יש כאן הבדל מעניין. יכול אדם אחריו תפילה רצפתה חשבות רוחות ורשנות לטפח לעצמו על שכמו ולהשתבח על תפילהו. והיה אם גם יוציא ספר על תפילה, יאמרו הבעליות: ריאתם את פולני כמה מארך הוא בתפילהו וגם מתגעגע נושא את ידו אל עלי' כל מה שקרה בלבו פנימה גליי ודרוע רק לפני מי שאמיר והיה העולם, אולם בתחום שני אדם לחברו, כל שגיאה קלה, כל דברך לך מותך היסח הדעת הפוגע במישוגו, מיד מתוקמו ההוא וצועק 'ג'יילוד'!"

"בבניהם אדם לחברו אתה פשט מריגש יותר מאשר מושלם. עוזרים לך כל חומן 'להשתלים' בתוכנות אלו ולא להיות באשליות. כל החברים והסובבים הם 'ספר' מושך חיים', המקדמיםךך לשילימות המדידות".

אחר ה"ירושטם" ודברים ב"זונות האדם לאדם" הוא "מצצע קושיא עצומה". מטרת, הaging שיזור בני תורה, ולענין בעומק ענייני הסוגיות ההלכתיות של "בין אדם לחברו. בכל חבורת קובץ תורני המופץ בכל היכלות תורה, שיצאת על ידי תורה האדם לאדם, מוצגת קושיא אחת חזקה מארה, כדי לעורר את ציבור לומדי התורה לתרצה בתירוץ המתkeletal על הדעת".

המבחן הזה הצליח מנגנון בס"ד מהקוץ' הראשון, מספר הרב חפץ, "אולם בקושיא העזומה האחורונה (שהתפקידה בקובץ ד') נשבחו כל השיאים. הגיעו אלינו תירוצים בני שורות ספרות ועד קוונטרסים שלמים. השולחים היו צורבים צעירים, בחורי ישיבות, אברכים תא"ח מובהקים ואפיקו רבנים היושבים על מדין, מכל היישבות והclubs, כל אחד ואחד על פי דרכו כדי ד' הטובה עוקר הרים וטוחנן זה בוה".

"מוחם את הלב", מוסיף הרב וינברג, "לראות כמה ארכוה מי ארץ ועומקה מנוי". בכמה דרכים אפשר לתרץ קושיא את וירודה, כמו סגנונות השיבה. ישנם תירוצים שהם ממש בcheinית דבר והפכו, ובכך את מרגשים שיש בהם נוכנים בcheinת אלו ואלו דברי אלקיהם חים. כל זה מלבד החידושים החדשניים וחולוקי הדינין הנගדים מכל מערכ תירוצים".

cut שוקרים על עיבוד וסידור כל התירוצים לפי סוגיהם. "שעות רכבות כבר נדרשו לך, ובס"ד נקוה שהם יופיעו בקובץ ה' הבעל"ט".

